

บทบาทนางงามในสังคมไทย*

THE ROLE OF BEAUTY QUEEN IN THAI SOCIETY

ปริศนา กัมพูสิริ

Prisana Kumpusiri

พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ

Prit Supasetsiri

กิตติกรณ์ นพอดมพันธ์

Kittikorn Nopudomphan

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E-mail: prisana.kumpusiri@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทนางงามในสังคมไทย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างกับนางงามที่ชนะเลิศการประกวดในเวทีระดับประเทศ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงของข้อมูลใช้ 2 วิธี คือ เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่างและการใช้เทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า บทบาทนางงาม ในสังคมไทย ประกอบด้วย บทบาททางครอบครัวคือ นางงามต้องปฏิบัติตนในบทบาทลูก บทบาทภรรยาและบทบาทแม่ให้สมบูรณ์แบบตลอดชีวิต บทบาททางการศึกษา คือ นางงามควรมีความรู้ทั้งที่เกิดจากการศึกษา ในสถาบันการศึกษา ความรู้ที่มาจากประสบการณ์ ตลอดจนการศึกษาตามความถนัดของตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่ง อีกทั้งนางงามควรมีส่วนต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ในศาสตร์ที่ตนเองเชี่ยวชาญเพื่อการบริการสังคม บทบาททางศาสนา คือ นางงามมีส่วนในการทำนุบำรุงศาสนา ของตนตามวาระและโอกาส รวมถึงมีส่วนในการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติโดยเฉพาะบนเวที การประกวดในระดับนานาชาติ บทบาททางการประกอบอาชีพ คือ นางงามควรทำงานที่ไม่ขัด ต่อกรอบกฎหมาย กรอบจริยธรรมที่สังคมหรือประเทศกำหนด บทบาททางสังคม คือ นางงาม มีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนสังคมเนื่องจากภาพลักษณ์ของนางงามส่งผลต่อการตัดสินใจและมีอิทธิพลทางความคิดหรือการจูงใจ ของคนในสังคม บทบาททางการเมือง คือ นางงามมีภารกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในฐานะพลเมือง และบทบาททางสื่อมวลชน

* Received 8 August 2022; Revised 25 August 2022; Accepted 28 August 2022

คือ นางงามควรใช้สื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ในประเด็นที่นางงามแต่ละบุคคลขับเคลื่อนบนพื้นฐาน การใช้สื่ออย่างมีจริยธรรมและอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายของการใช้สื่อ

คำสำคัญ: บทบาท, นางงาม, สังคมไทย

Abstract

The objectives of this research article were to study the role of beauty queen in Thai society. This is qualitative research, the data collecting was sought by the documents, textbooks, articles, e-documents related as well as in-depth interviews conducted with the winner of the beauty pageant. The content analysis was employed to analyze the data. The finding showed that the role of beauty queen in Thai society as follows: family role, beauty queen has to completed their roles as children, wife and mother role throughout their lives. Educational role, beauty queen should know both from educational institutions, knowledge that come from experience or education according to one's aptitude. In addition, beauty queen should contribute to transfer of knowledge in their fields of expertise for social service also. Religious role, the beauty queen takes part in the upkeep of her religion according to the time and opportunity, as well as in the production of the national culture especially in international competitions. Occupational role, beauty queen should work that does not violate the law. Social role, beauty queen plays an important role in driving society as beauty queen influence decision-making. The influence of ideas or motivations of people in society. Political role, as a citizen, beauty queen was involved in political activities. and mass media role, beauty queens should use the media as a means of publicizing or stealing issues driven by individual beauty queen based on the ethics and laws of media use.

Keywords: Role, Beauty Queen, Thai Society

บทนำ

ในปัจจุบันหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้มีการพัฒนาการความก้าวหน้า ของ บทบาทสตรีตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการสร้างความสำเร็จ และการขับเคลื่อน ความเสมอภาคของบุคคลทุกเพศทุกวัยในสังคมอย่างเท่าเทียม (พรเพชร วิชิตชลชัย, 2561) ดังแผนยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2563 - 2564 ได้มีการส่งเสริมบทบาทสตรี อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์เพื่อให้สตรี ทุกวัยมีทักษะชีวิต ค่านิยม

สร้างสรรค์ ศักยภาพ ภาวะผู้นำ และบทบาทในการพัฒนาภายใต้เจตคติที่ดีและความเสมอภาค (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2562)

การประกวดนางงามเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างสังคม ที่ได้เปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาทในพื้นที่สาธารณะ อันจะนำไปสู่การยอมรับและยกย่อง ในคุณสมบัติรวมทั้งความรู้และความสามารถ (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสมิต อินทวงศ์, 2557) โดยการจัดประกวดนางงามทำให้เห็นถึงประโยชน์ในการช่วยเหลือสังคม ผ่านการคัดเลือกที่มีคุณสมบัติบ่งชี้ว่านางงามต้องอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือสังคมเป็นหลัก นางงามจึงไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่น่าตาสวยที่สุดเสมอไป แต่นางงามนั้นต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสังคมได้อย่างสมบูรณ์แบบ และมีจิตสาธารณะ การประกวดนางงามไม่ได้เป็นเพียงแค่การคัดเลือกความสวยของสตรีเพื่อการประกวดเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของสตรีที่มีความเปรียบพร้อมด้านรูปร่าง ความฉลาด มีภาพลักษณ์ที่ดี กล้าแสดงออกในด้านดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทางความคิด ความเสียสละ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและทำประโยชน์ในหลากหลายด้านให้แก่สังคม (ธราทิพย์ สุขตรฐณพัฒน์ และศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล, 2561) นับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบันบทบาทหรือสิทธิของสตรีถูกกลืนและถูกมองข้าม ทั้ง ๆ ที่สตรีมีบทบาทต่าง ๆ ที่สำคัญ ต่อการพัฒนาสังคม อีกทั้งยังมีกรอบวัฒนธรรมที่บังคับให้สตรีต้องแบกรับภาระงานบ้าน ต่าง ๆ รวมถึงการดูแลทุก ๆ คนภายในบ้าน ในอดีตจึงมีค่านิยมของคนไทยว่าสตรีจะต้องเป็นผู้ดูแลบ้านเรือนและคนในครอบครัว แต่เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรม ส่งผลต่อการเชิดชูสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศของบุรุษและสตรีให้มีความเสมอภาคกัน (พชร คณะมะ และอลงกรณ์ อรรคแสง, 2563) การเปลี่ยนแปลงของบทบาทสตรีตามสังคมสมัยใหม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น อย่างมากมายในทุก ๆ ด้าน อาทิ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม ของบุคคล อีกทั้งโครงสร้างหน้าที่ทางสังคม ระบบการเมือง รวมทั้งพฤติกรรมของสมาชิกสังคมกลุ่มต่าง ๆ ด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้กระตุ้นให้สมาชิกของสังคมไม่ว่าบุรุษหรือสตรีได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาท ฯลฯ มีการให้ความสำคัญและการยอมรับต่อสตรีมากขึ้น สตรีในปัจจุบันจึงมีบทบาทมากขึ้นกว่าในอดีต ได้รับโอกาสและการยอมรับจากสังคมต่อการออกจากพื้นที่ในส่วนที่เป็นเรื่องส่วนตัว เข้าสู่พื้นที่ในส่วนที่เป็นสาธารณะ จะเห็นได้จากสัดส่วนของสตรีที่มีบทบาทต่าง ๆ เช่น การไปทำงานในภาคการเมือง ภาคการบริหารราชการแผ่นดิน ภาคธุรกิจ และภาคแรงงาน มีสัดส่วนที่มากขึ้น เป็นลำดับ สตรีในปัจจุบันจึงมีบทบาทมากขึ้นจากอดีต มีบทบาทอย่างแพร่หลายต่อการขับเคลื่อนทางสังคม มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน (วรารุณี องค์กร และชาญชัย จิวจินดา, 2563)

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้น เนื่องมาจากประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของสิทธิเสรีภาพ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมโลก ส่งผลให้สตรีไทยในปัจจุบันมีบทบาท

ในพื้นที่สาธารณะและได้รับการยอมรับจากคนในสังคมมากขึ้น การประกวดนางงามจึงเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้สตรีไทยได้แสดงศักยภาพของตน ผ่านเวทีการประกวดที่มีการกำหนดมาตรฐาน กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตัวแทนสตรีไทย ที่มีความพร้อม ในการอุทิศตนเพื่อสังคม และมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนสังคมในปัจจุบัน จากความสำคัญดังกล่าวจึงควรทำการศึกษาเรื่อง บทบาทนางงามในสังคมไทย เพื่อศึกษาบทบาทนางงามในสังคมไทย อันจะนำไปสู่การนำเสนอคุณค่าและบทบาทของสตรี ต่อสังคมไทยในปัจจุบัน รวมถึงเป็นส่วนในการพัฒนาสถาบันทางสังคมที่ดำเนินการโดยสตรีเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (SDGs) ในเป้าหมายที่ 5 ด้านความเท่าเทียมทางเพศรวมทั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของสตรีส่งผลต่อการเติบโต และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (United Nations, 2015)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทนางงามในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิธีเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ในการวิจัยประกอบไปด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

นางงามที่ชนะเลิศการประกวดในเวทีระดับประเทศ ประกอบด้วย เวทีการประกวดนางสาวไทย เวทีการประกวดมิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ เวทีการประกวด มิสไทยแลนด์เวิลด์ และเวทีการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ จำนวน 20 คน ตามแนวคิดของ Nastasi, K. & Schensul, L. (Nastasi, K. & Schensul, L., 2005) ระบุว่าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักหรือการสัมภาษณ์ระดับลึกควรสัมภาษณ์ประมาณ 5 - 30 บุคคล โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับปัญหาและความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ตามแนวคิดของสิน พันธุ์พินิจ (สิน พันธุ์พินิจ, 2554)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ ในการวิจัย เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนและกำหนดแนวคำถามไว้พอประมาณสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด และกำหนดประเด็นเพื่อเป็นแนวคำถามที่ใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยแนวคำถามนั้นผ่านการรับรองจากผู้ตรวจสอบและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญตาม

ประเด็นในการวิจัยและได้รับการยอมรับในวงการวิชาชีพ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาความรู้ในเชิงโครงสร้างและทฤษฎี (Content validity) อีกทั้งผู้วิจัยได้ยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามหลักทางวิชาการและจริยธรรมรหัสโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G400/2564 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปใช้กับกลุ่มทดลอง (Try out group) คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่คุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวคิดของ ชาย โพธิสิตา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พร้อมปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกหลายรอบ จนมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง (ชาย โพธิสิตา, 2562)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นตอนการศึกษาเอกสาร โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัย และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับบทบาทนางงามในสังคมไทย ประกอบด้วย บทบาททางครอบครัว บทบาททางการศึกษา บทบาททางศาสนา บทบาททางการประกอบอาชีพ บทบาททางสังคม บทบาททางการเมือง และบทบาท ทางสื่อมวลชน 2) ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์นางงามที่ชนะเลิศการประกวด ในเวทีระดับประเทศ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลข้อมูลวิจัยใช้หลักการอุปมาน อาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์โดยแยกแยะจัดข้อมูล เข้าหมวดหมู่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์และจุดเด่นหรือจุดที่สำคัญของข้อมูล ส่วนการสังเคราะห์ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจำนวนสองสิ่งขึ้นไปมาทำการตีความและแปลผลเพื่อให้ข้อมูลเกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ เชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของข้อมูลตามแนวคิดของ Denzin, N. คือ การใช้เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่างและการใช้เทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลนั้นได้ใช้การจดบันทึก การบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการถ่ายวิดีโอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและตรงกัน และ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านเวลา (Time Triangulation) คือ การเปรียบเทียบการเก็บข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้โดยนำเอาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์พร้อมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Denzin, N., 1978)

ผลการวิจัย

1. บทบาททางครอบครัว จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่มีหน้าที่และบทบาทต่อการอบรมสั่งสอนที่สำคัญที่สุด นางงามจึงต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม โดยเริ่มต้นจากบทบาททางครอบครัวเพราะนับเป็นภารกิจสำคัญที่ นางงามต้องปฏิบัติให้สมบูรณ์แบบตลอดชีวิต ได้แก่ บทบาทลูก คือ การปรนนิบัติ พ่อและแม่ หรือผู้มีพระคุณตามศักราชของตนอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิบัติตนให้พ่อและแม่ภูมิใจและไม่ สร้างความทุกข์ใจให้กับพ่อและแม่ บทบาทภรรยา คือ การปรนนิบัติคู่ครอง การเป็นเพื่อนคู่คิด ให้กับคู่ครอง การเข้าใจซึ่งกันและกัน การมีความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง รวมถึงการปฏิบัติตนใน เชิงบวกต่อสังคมของคู่ครอง ทั้งนี้คู่ครองมีจำเป็นต้องมีเพศสภาพตามกรอบที่สังคมกำหนดและ การใช้ชีวิตคู่ มีจำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สังคมกำหนด อาทิ การแต่งงาน บทบาทแม่ คือ การทำหน้าที่ดูแลลูกอย่างเต็มศักราช เป็นต้น

2. บทบาททางการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า นางงามมีส่วน ต่อการสนับสนุนการศึกษา อาทิ ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการสนับสนุนการศึกษา รวมถึง นางงามมีส่วนต่อการถ่ายทอดการศึกษา อาทิ วิทยากรให้ความรู้เฉพาะศาสตร์ที่ตนถนัด ตาม วาระและโอกาสหากสามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นภารกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรง ตำแหน่งของผู้ชนะเลิศการประกวดนางงามของประเทศไทย ทั้งนี้ด้านคุณสมบัติของการเป็น นางงามนั้นควรได้รับการศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้ทั้งที่เกิดจากการศึกษา ในสถาบันการศึกษา ความรู้ที่มาจากประสบการณ์ หรือการศึกษาตามความถนัดของตน อย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะ ความรู้ส่งผลต่ออัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่โดดเด่น การมีทัศนคติที่ดี หรือความรู้ความเชี่ยวชาญใน สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สามารถขับเคลื่อนสังคมได้ในฐานะนางงาม ทั้งนี้นางงามควรได้รับโอกาสทาง การศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการเข้าถึงด้านการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อให้มีความพร้อมใน การถ่ายทอดการศึกษาเมื่อได้รับตำแหน่งชนะเลิศ

3. บทบาททางศาสนา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า นางงามมีส่วน ในการทำนุบำรุงศาสนาของตนตามวาระและโอกาสตามความเชื่อหรือความศรัทธา ส่วนบุคคล ที่มีความแตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อม และสังคมของแต่ละบุคคล เช่น นางงามมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางศาสนาตามวันสำคัญของแต่ละศาสนา นางงามเป็นตัวแทนประชาสัมพันธ์กิจกรรม ทางศาสนา เป็นต้น รวมถึงนางงามต้องมีส่วนในการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ เช่น การแต่ง กายชุดประจำชาติ การทักทายโดยการไหว้ การนำเสนออาหารประจำชาติ เป็นต้น เพราะ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการกิจของนางงามโดยเฉพาะในช่วงเวลาของการเข้าร่วม ประกวดนางงามระดับนานาชาติ

4. บทบาททางการประกอบอาชีพ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า การประกอบอาชีพของนางงามเป็นการทำกิจกรรมหรือการทำงานที่มีควรขัดต่อกรอบกฎหมาย หรือกรอบจริยธรรมที่สังคมหรือประเทศกำหนด โดยกรอบของกฎหมายและจริยธรรมนั้นเป็น

ส่วนสำคัญต่อการพิจารณาผู้ชนะเลิศในการประกวดนางงามเวทีต่าง ๆ ของประเทศไทย อีกทั้งนางงามควรทำกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในอาชีพอย่างเต็มศักยภาพ บนพื้นฐานของจรรยาบรรณและความรับผิดชอบเพราะส่งผลต่อการส่งเสริมภาพลักษณ์ของนางงามสู่โอกาส ในการประกอบอาชีพหรือบทบาทอื่น ๆ เช่น อาชีพนักแสดง พิธีกร พิธีเซนต์เตอร์โฆษณา เป็นต้น

5. บทบาททางสังคม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า บทบาททางสังคมของนางงามเป็นการกระทำตามหน้าที่หรือภารกิจในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งชนะเลิศ ในการประกวดและในฐานะพลเมือง แต่นางงามมีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนสังคม เนื่องจากภาพลักษณ์ของนางงามมีส่วนต่อการตัดสินใจ รวมถึงมีอิทธิพลต่อความคิดหรือ การจูงใจคนในสังคม ดังนั้นภารกิจของนางงามล้วนมีความเกี่ยวข้องกับสังคม เช่น การเป็นต้นแบบให้กับเด็กและเยาวชนตามความถนัดของตน การรณรงค์เพื่อช่วยเหลือสังคม เมื่อเกิดวิกฤต การรณรงค์เพื่อขับเคลื่อนหรือต่อต้านสิทธิสำหรับเด็กและสตรี การสร้างคุณประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ เป็นต้น

6. บทบาททางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า การเมืองเป็นสิทธิส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเพื่อกำหนดข้อปฏิบัติร่วมกัน นางงามจึงมีภารกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในฐานะพลเมือง อาทิ การเลือกตั้ง แต่การเป็นผู้นำทางการเมืองของนางงามนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ ความถนัด หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคล ดังเห็นได้จากนางงามบางคนเป็นผู้นำทางการเมือง

7. บทบาททางสื่อมวลชน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า สื่อมวลชนนับเป็นสื่อที่สามารถกระจายข้อมูลของนางงามสู่มวลชนจำนวนมากทั่วโลก ดังนั้นนางงามนับเป็นผู้ใช้สื่อเพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ในประเด็นที่นางงามแต่ละบุคคลขับเคลื่อน รวมถึงภารกิจที่ตนกระทำทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่งตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวของประเทศ เผยแพร่เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ รวมถึงการรณรงค์ต่าง ๆ เป็นต้น บนพื้นฐานของจริยธรรมและกฎหมายของการใช้สื่อ เนื่องจากการใช้สื่อมีทั้งผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบต่อนางงาม ผู้ใช้สื่อ ดังนั้น นางงามควรใช้สื่ออย่างระมัดระวัง อาทิ การตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน การโพสต์หรือการแชร์เนื้อหาในสื่อออนไลน์ เพราะนางงามเป็นบุคคลสาธารณะที่สังคม จับตามอง

อภิปรายผล

บทบาททางครอบครัว นางงามต้องปฏิบัติตนในบทบาทลูก บทบาทภรรยา และบทบาทแม่ให้สมบูรณ์แบบตลอดชีวิต ตามที่ราชบัณฑิตยสถาน ระบุว่า การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ เป็นต้น บทบาทเป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรงและเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) นอกจากนี้ยังมีการค้นพบของ Mercer, T. &

Ferketish, W. ระบุว่า การดำรงบทบาทมารดาเป็นพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร (Mercer, T. & Ferketish, W., 1994)

บทบาททางการศึกษา นางงามควรมีความรู้ทั้งที่เกิดจากการศึกษาในสถาบันการศึกษา ความรู้ที่มาจากประสบการณ์ หรือการศึกษา ตามความถนัดของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะความรู้ส่งผลต่ออัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่โดดเด่น การมีทัศนคติที่ดีหรือความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อความพร้อมในการถ่ายทอดการศึกษาเมื่อได้รับตำแหน่งชนะเลิศ ตามที่รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุमित อินทวงศ์ ศึกษาเรื่อง การประกวดนางงามดัดระบบชายเป็นใหญ่ในพื้นที่สาธารณะ ระบุว่า การประกวดนางงามเป็นพื้นที่สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทในพื้นที่สาธารณะนำไปสู่การยอมรับและยกย่องในคุณสมบัติ รวมทั้งความรู้และความสามารถ (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุमित อินทวงศ์, 2557) อีกทั้งยังมีการศึกษาการพัฒนาทฤษฎีบทบาทของ Biddle, J. ระบุว่า มนุษย์มีพฤติกรรมในรูปแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์ ทางสังคมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยบทบาทเป็นพฤติกรรมที่มีแบบแผนลักษณะเฉพาะที่ถูกสมมุติขึ้น กำหนดขึ้น และความคาดหวังของคนในสังคมต่อพฤติกรรมตามบทบาท (Biddle, J., 1986)

บทบาททางศาสนา นางงามมีส่วนในการทำนุบำรุงศาสนาของตนตามวาระและโอกาส เช่น นางงามมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาตามวันสำคัญของแต่ละศาสนา นางงาม เป็นตัวแทนประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น ตามที่กัญญภัค แมกกี ทำการศึกษาเรื่อง เพศสภาพและบทบาทสตรีในฐานะอุบาสิกาตามทรรศนะ ทางพระพุทธศาสนา ระบุว่า สตรีสามารถที่จะปฏิบัติธรรมและทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมได้ไม่แตกต่างจากบุรุษ (กัญญภัค แมกกี, 2562) อีกทั้งนางงามยังมีส่วนในการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ เช่น การแต่งกายชุดประจำชาติ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ความงาม ผ่านกิจกรรมการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ของ วรพงษ์ ปลอดมุสิก และฐิตินัน บัญญาพ คอมมอน ระบุว่า นอกจากจะมีรูปร่างหน้าตาที่ดีแล้ว สาวงามจะต้องสื่อสารอัตลักษณ์ความงามที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศได้ เพื่อคว้าตำแหน่งชนะเลิศและการเผยแพร่วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ (วรพงษ์ ปลอดมุสิก และฐิตินัน บัญญาพ คอมมอน, 2561) และการศึกษาเรื่อง การประกวดนางงามดัดระบบชายเป็นใหญ่ในพื้นที่สาธารณะ ของรุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุमित อินทวงศ์ ระบุว่า ในปัจจุบันนี้การมีตำแหน่งนางงาม คือ ใบเบิกทางสู่อาชีพดารารหรือการทำงานในแวดวงบันเทิง (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสุमित อินทวงศ์, 2557) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเรื่อง วินทุกเว(ที) ของปิ่นศิริ ศิริปิ่น ระบุว่า สิ่งที่ทำให้ดารานักแสดง นางงาม ประสบความสำเร็จมีผลงานและชื่อเสียง ครองใจแฟนคลับได้อย่างยาวนาน ได้แก่ ความมีวินัย ตรงต่อเวลา รักษาคุณภาพ เคารพรุ่นพี่ กตัญญูรู้คุณ (ปิ่นศิริ ศิริปิ่น, 2556)

บทบาททางสังคม นางงามมีส่วนสำคัญ ต่อการขับเคลื่อนสังคมเนื่องจากภารกิจ ของนางงามล้วนมีความเกี่ยวข้องกับสังคมด้านการสร้างคุณประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

ตามที่ สุพัตรา กอบกิจสุขสกุล ทำการศึกษาเรื่อง การประภควนางสาวไทย (พ.ศ. 2477 - 2530) ระบุว่า ผู้เข้าประภควนางงาม ยังได้ชื่อว่าสามารถสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอีกด้วย (สุพัตรา กอบกิจสุขสกุล, 2531) และการศึกษาเรื่อง บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของ พชร คณะมะ และอลงกรณ์ อรรคแสง ระบุว่า สตรีก็มีส่วนสำคัญ ที่ช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศซึ่งมีหลายครั้งที่สตรีพยายามที่จะยกระดับเรื่องความเท่าเทียมและสิทธิ เพื่อแสดงออกถึง บทบาทและศักยภาพที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อสังคมและประเทศชาติ (พชร คณะมะ และอลงกรณ์ อรรคแสง, 2563) ทั้งนี้ภารกิจของนางงามล้วนมีความเกี่ยวข้องกับสังคม เช่น การเป็นต้นแบบให้กับเด็กและเยาวชนตามความถนัดของตน การรณรงค์ เพื่อช่วยเหลือสังคมเมื่อเกิดวิกฤต การรณรงค์เพื่อขับเคลื่อนหรือต่อต้านสิทธิสำหรับเด็กและสตรี การสร้างคุณประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ เป็นต้น ตามที่ วราวุฒิ องค์กร และชาญชัย จิวจินดา ทำการศึกษาเรื่อง ผลสำเร็จของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรณีศึกษา อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ระบุว่า สตรีในปัจจุบันจึงมีบทบาทมากขึ้นจากอดีต มีบทบาทอย่างแพร่หลายต่อการขับเคลื่อนสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน (วราวุฒิ องค์กร และชาญชัย จิวจินดา, 2563)

บทบาททางการเมือง นางงามจึงมีภารกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ในฐานะพลเมือง อาทิ การเลือกตั้ง นอกจากนี้การศึกษาเรื่อง บทบาทของสตรีในกิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ของ สมศรี บัวทอง ระบุว่า บทบาท ในการเลือกตั้งของท้องถิ่น สตรีไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของท้องถิ่น คอยติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและติดตามตรวจสอบการ หาเสียงของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งมากขึ้น (สมศรี บัวทอง, 2551) ในด้านการเป็นผู้นำทางการเมืองของนางงามนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ ความถนัด หรือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคลดังเห็นได้จากนางงามบางคนเป็น ผู้นำทางการเมือง อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง ผลสำเร็จของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรณีศึกษา อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ของ วราวุฒิ องค์กร และชาญชัย จิวจินดา ระบุว่า สตรีได้รับโอกาสและการยอมรับ จากสังคมต่อการออกจากพื้นที่ส่วนที่เป็นเรื่องส่วนตัวเข้าสู่พื้นที่ส่วนที่เป็นสาธารณะจะเห็น ได้จากสัดส่วนของสตรีที่เข้าไปทำงานในภาคการเมือง ภาคการบริหาร ราชการแผ่นดินมีสัดส่วนที่มากขึ้น (วราวุฒิ องค์กร และชาญชัย จิวจินดา, 2563) และการศึกษา เรื่อง การพัฒนาบทบาท ทางการเมืองของสตรี ของ วิภาพรรณ อุปนิสากร และคณะ ระบุว่า สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาท กิจกรรมทางการเมือง กล่าวได้ว่าสตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลัง ทางการเมือง ที่มีความสำคัญในสังคม จากค่านิยมในปัจจุบันเชื่อว่าอำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายอำนาจไปสู่สตรีโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา (วิภาพรรณ อุปนิสากร และคณะ, 2559)

บทบาททางสื่อมวลชน นางงามจึงควรใช้สื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์หรือ เผยแพร่ในประเด็นที่นางงามแต่ละบุคคลขับเคลื่อน รวมถึงภารกิจที่ตนกระทำโดยใช้สื่อ อย่าง

ระมัดระวัง อาทิ การตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนการโพสต์หรือการแชร์เนื้อหา ในสื่อออนไลน์ เพราะนางงามเป็นบุคคลสาธารณะที่สังคมจับตามอง ตามที่ชลิต ฉะนิบ พิมาย และคณะ ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อสังคมในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19) ระบุว่า ปัจเจกบุคคลได้ปรับใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่เข้ากับการดำเนินชีวิตและภารกิจต่าง ๆ เนื่องจากความสะดวกในการใช้งานแต่หากใช้สื่อในรูปแบบที่ขัดต่อกรอบจริยธรรมและกฎหมายล้วนส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยรวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม จึงควรตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลก่อนที่จะเชื่อหรือเผยแพร่ต่อ (ชลิต ฉะนิบ พิมาย และคณะ, 2563) ทั้งนี้ภารกิจนางงาม ในระหว่างดำรงตำแหน่ง เช่น ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศ เผยแพร่เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์ความงามผ่านกิจกรรมการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ของ วรพงษ์ ปลอดมุสิก และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน ระบุว่า กิจกรรมการประกวดนางงามกลายเป็นการสื่อสารทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ อัตลักษณ์และคุณสมบัติของนางงาม จากในอดีตจนถึงปัจจุบันเปลี่ยนไปตามค่านิยมทางสังคมและเทรนด์ นางงามในยุคปัจจุบันจึงต้องมีความเป็นสากลเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จะมีรูปร่างหน้าตาที่ดีแล้ว สาวงามจะต้องสื่อสารอัตลักษณ์ความงามที่เป็น อัตลักษณ์ของแต่ละประเทศได้ อีกทั้งยังต้องศึกษาไหวพริบ ปฏิภาณ และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เพื่อควำดำรงตำแหน่งชนะเลิศและการเผยแพร่วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ (วรพงษ์ ปลอดมุสิก และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

บทบาทนางงามในสังคมไทย ประกอบด้วย บทบาททางตรง คือ สิ่งที่นางงามพึงกระทำในฐานะผู้ชนะการประกวด ได้แก่ บทบาททางการประกอบอาชีพและบทบาทต่อสื่อมวลชน โดยนางงามต้องกระทำทั้งสองบทบาทนี้บนพื้นฐานของจริยธรรม บทบาททางอ้อม คือ สิ่งที่นางงามพึงกระทำในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ได้แก่ บทบาททางครอบครัว บทบาททางการศึกษา บทบาททางศาสนา บทบาททางสังคม และบทบาททางการเมือง เช่นบุคคลทั่วไปบนพื้นฐานของจารีต ประเพณี หรือแนวปฏิบัติของสังคมนั้น ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดนางงามหรือภารกิจของนางงามระหว่างดำรงตำแหน่ง ควรส่งเสริมหรือสนับสนุนภารกิจของนางงามเพื่อให้นางงามสามารถขับเคลื่อนสังคมในด้านต่าง ๆ ตามความสามารถเฉพาะส่วนบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจัดทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการประกวดนางงาม ของประเทศไทยเพื่อศึกษาตัวชี้วัดที่ส่งผลสำเร็จต่อการประกวดนางงามของประเทศไทย ตามบริบทเวทีการประกวดต่าง ๆ เพื่อนำผลจากการศึกษาสู่การปฏิบัติสำหรับผู้สนใจประกวดนางงามเวทีต่าง ๆ ของประเทศไทยและเพื่อความสำเร็จของวงการนางงามไทย ในระดับโลก

เอกสารอ้างอิง

- กัญญภาค แมวกี่. (2562). เพศสภาพและบทบาทสตรีในฐานะอุปาสิกาตามทรรศนะทางพระพุทธศาสนา. วารสารพุทธมคค์ศูนย์วิจัยธรรมศึกษาสำนักเรียนวัดอาวูร วิถีชีวิตอาราม, 4(2), 54-60.
- ชลิต เฌือบิมา และคณะ. (2563). บทบาทของอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อสังคมในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19). ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติเวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย ครั้งที่ 14 (น.13-25). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2562). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ธาราทิพย์ สุขตรุณพัฒน์ และศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล. (2561). ภาพลักษณ์ของการประกวดนางงามต่อสังคม. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 11(14), 38-52.
- ปิ่นศิริ ศิริปิ่น. (2556). วินทุกเว(ที). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- พชร คณะมะ และอลงกรณ์ อรรคแสง. (2563). ประสิทธิภาพของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในการพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดมหาสารคาม. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(1), 153-162.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2561). บทบาทสตรีไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. ใน สารสถานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักประชาสัมพันธ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข และสมิต อินทวงศ์. (2557). การประกวดนางงามดัดระบบชายเป็นใหญ่ในพื้นที่สาธารณะ. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 3(1), 83-105.
- วรพงษ์ ปลอดมุสิก และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2561). การสื่อสารอัตลักษณ์ความงามผ่านกิจกรรมการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์. วารสารนิเทศศาสตร์, 36(2), 34-51.
- วรารุณี องค์การ และชาญชัย จิวจินดา. (2563). ผลสำเร็จของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกรณีศึกษา อำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 8(2), 23-32.
- วิภาพรณ อุปนิสากร และคณะ. (2559). การพัฒนาบทบาท ทางการเมืองของสตรี. ธรรมทรรศน์, 16(3), 51-61.
- สมศรี บัวทอง. (2551). บทบาทของสตรีในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2562). ยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทฐาน พับลิชซิ่ง จำกัด.
- สุพัตรา กอบกิจสุขสกุล. (2531). การประกวดนางสาวไทย (พ.ศ. 2477-2530). ใน วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Biddle, J. (1986). Recent developments in role theory. *Annual Review of Sociology*, 12(1), 67-92.
- Denzin, N. (1978). *Sociological Methods: A Sourcebook*. NY: McGraw Hill.
- Mercer, T. & Ferketish, W. (1994). Maternal-infant attachment of experienced and inexperienced mothers during infancy. *Nursing Research*, 43(6), 344-351.
- Nastasi, K. & Schensul, L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.
- United Nations. (2015). *Sustainable Development Goals*. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs. Retrieved December 11, 2020, from <https://sustainabledevelopment.un.org/partnerships/>